

Διαγώνισμα Προσομοίωσης

Εξεταζόμενο Μάθημα: Αρχαία Ελληνικά Προσανατολισμού Ανθρωπιστικών Σπουδών

Ημερομηνία: Ιούνιος 2020

Α. Διδαγμένο κείμενο

Πλάτων, Πολιτεία 514a-515a & 519b-520a

Μετὰ ταῦτα δὴ, εἶπον, ἀπέικασον τοιοῦτῳ πάθει τὴν ἡμετέραν φύσιν παιδείας τε πέρι καὶ ἀπαιδευσίας. Ἴδὲ γὰρ ἀνθρώπους οἷον ἐν καταγείῳ οἰκήσει σπηλαιώδει, ἀναπεπταμένην πρὸς τὸ φῶς τὴν εἴσοδον ἐχούσῃ μακρὰν παρὰ πᾶν τὸ σπήλαιον, ἐν ταύτῃ ἐκ παίδων ὄντας ἐν δεσμοῖς καὶ τὰ σκέλη καὶ τοὺς ἀχένας, ὥστε μένειν τε αὐτοὺς εἷς τε τὸ πρόσθεν μόνον ὄραν, κύκλῳ δὲ τὰς κεφαλὰς ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἀδυνάτους περιάγειν, φῶς δὲ αὐτοῖς πυρὸς ἄνωθεν καὶ πόρρωθεν καόμενον ὄπισθεν αὐτῶν, μεταξὺ δὲ τοῦ πυρὸς καὶ τῶν δεσμοτῶν ἐπάνω ὁδόν, παρ' ἣν ἰδὲ τειχίον παρωκοδομημένον, ὥσπερ τοῖς θαυματοποιοῖς πρὸ τῶν ἀνθρώπων πρόκειται τὰ παραφράγματα, ὑπὲρ ὧν τὰ θαύματα δεικνύασιν.

Ὅρῳ, ἔφη.

Ὅρα τοίνυν παρὰ τοῦτο τὸ τειχίον φέροντας ἀνθρώπους σκευὴ τε παντοδαπὰ ὑπερέχοντα τοῦ τειχίου καὶ ἀνδριάντας καὶ ἄλλα ζῶα λίθινά τε καὶ ξύλινα καὶ παντοῖα εἴργασμένα, οἷον εἰκὸς τοὺς μὲν φθεγγομένους, τοὺς δὲ σιγῶντας τῶν παραφερόντων.

Ἄτοπον, ἔφη, λέγεις εἰκόνα καὶ δεσμώτας ἀτόπους.

Ὅμοίους ἡμῖν, ἦν δ' ἐγώ·

[...]

Τί δέ; Τόδε οὐκ εἰκὸς, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἀνάγκη ἐκ τῶν προειρημένων, μήτε τοὺς ἀπαιδεύτους καὶ ἀληθείας ἀπείρους ἱκανῶς ἂν ποτε πόλιν ἐπιτροπεῦσαι, μήτε τοὺς ἐν παιδείᾳ ἐωμένους διατρίβειν διὰ τέλους, τοὺς μὲν ὅτι σκοπὸν ἐν τῷ βίῳ οὐκ ἔχουσιν ἓνα, οὗ στοχαζομένους δεῖ ἅπαντα πράττειν ἃ ἂν πράττωσιν ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ, τοὺς δὲ ὅτι ἐκόντες εἶναι οὐ πρά-ξουσιν, ἠγούμενοι ἐν μακάρων νήσοις ζῶντες ἔτι ἀπωκίσθαι;

Ἀληθῆ, ἔφη.

Ἡμέτερον δὲ ἔργον, ἦν δ' ἐγώ, τῶν οἰκιστῶν τάς τε βελτίστας φύσεις ἀναγκάσαι ἀφικέσθαι πρὸς τὸ μάθημα ὃ ἐν τῷ πρόσθεν ἔφαμεν εἶναι μέγιστον, ἰδεῖν τε τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀναβῆναι ἐκείνην τὴν ἀνάβασιν, καὶ ἐπειδὴν ἀναβάντες ἱκανῶς ἴδωσι, μὴ ἐπιτρέπειν αὐτοῖς ὃ νῦν ἐπιτρέπεται.

Τὸ ποῖον δὴ;

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

Τὸ αὐτοῦ, ἦν δ' ἐγώ, καταμένειν καὶ μὴ ἐθέλειν πάλιν καταβαίνειν παρ' ἐκείνους τοὺς δε-σμώτας μηδὲ μετέχειν τῶν παρ' ἐκείνοις πόνων τε καὶ τιμῶν, εἴτε φαυλότεροι εἴτε σπου-δαιότεροι.

Ἐπειτ', ἔφη, ἀδικήσομεν αὐτούς, καὶ ποιήσομεν χεῖρον ζῆν, δυνατὸν αὐτοῖς ὄν ἄμεινον;

Ἐπελάθου, ἦν δ' ἐγώ, πάλιν, ὦ φίλε, ὅτι νόμῳ οὐ τοῦτο μέλει, ὅπως ἔν τι γένος ἐν πόλει διαφερόντως εὖ πράξει, ἀλλ' ἐν ὅλῃ τῇ πόλει τοῦτο μηχανᾶται ἐγγενέσθαι, συναρμόττων τοὺς πολίτας πειθοῖ τε καὶ ἀνάγκῃ, ποιῶν μεταδιδόναι ἀλλήλοις τῆς ὠφελίας ἣν ἂν ἕκαστοι τὸ κοινὸν δυνατοὶ ὦσιν ὠφελεῖν καὶ αὐτὸς ἐμποιῶν τοιούτους ἄνδρας ἐν τῇ πόλει, οὐχ ἵνα ἀφιῆ τρέπεσθαι ὅπῃ ἕκαστος βούλεται, ἀλλ' ἵνα καταχρῆται αὐτὸς αὐτοῖς ἐπὶ τὸν σύνδεσμον τῆς πόλεως.

Ἀληθῆ, ἔφη· ἐπελαθόμην γάρ.

Ἀσκήσεις:

A1.a Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε μία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη, με βάση το κείμενο αναφοράς.

1. Οι δεσμώτες κοιτάζουν μόνο μπροστά τους και τους διπλανούς τους.
2. Όσοι δεν έχουν γνωρίσει την αλήθεια δεν θέτουν στη ζωή τους κανέναν στόχο.
3. Το χρέος των θεμελιωτών της ιδεώδους πολιτείας είναι να αναλάβουν τη διακυβέρνηση της πολιτείας.
4. Ο Γλαύκωνας βρίσκει δίκαιο τον εξαναγκασμό των φιλοσόφων να αναλάβουν πολιτική δράση.
5. Ο Σωκράτης επικρίνει τη στάση των φιλοσόφων να ασχολούνται αποκλειστικά με τις πνευματικές τους αναζητήσεις.

Μονάδες 5

β. Για κάθε μία από τις παραπάνω απαντήσεις να γράψετε στο τετράδιό σας το χωρίο του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνει.

Μονάδες 5

B1. «**Μετὰ ταῦτα δὴ, εἶπον, ἀπέεικασον ... Ὅμοίους ἡμῖν, ἦν δ' ἐγώ**»: Ποιος είναι ο λειτουργικός ρόλος των ρημάτων *ἀπέεικασον*, *ιδέ* και *ὄρα* που χρησιμοποιεί ο Σωκράτης και πώς εξηγεί ο ίδιος την εικόνα που περιγράφει;

Μονάδες 10

B2. «**Ἡμέτερον δὴ ἔργον, ἦν δ' ἐγώ, ... ὃ νῦν ἐπιτρέπεται**»: Ποιο είναι το περιεχόμενο του ὀρου *ἀγαθόν* στην πλατωνική Πολιτεία και ποιους ὀρους χρησιμοποιεῖ ο φιλόσοφος για να χαρακτηρίσει αυτό, την πορεία προς αυτό και την προσέγγισή του;

Μονάδες 10

B3. Να γράψετε στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε μία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτό τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη:

1. Το δεύτερο στάδιο της αγωγής των φυλάκων στην ιδανική Πολιτεία του Πλάτωνα περιλαμβάνει αριθμητική, γεωμετρία, τριγωνομετρία, αστρονομία, μουσική.
2. Το λαϊκό δικαστήριο της Ηλιαίας, στη δεύτερη ψηφοφορία, έκρινε το Σωκράτη ένοχο με μέτρια πλειοψηφία.
3. Το θέμα στο έργο *Πρωταγόρας* είναι η φύση της αρετής και, δευτερευόντως, αν οι σοφιστές είναι τα κατάλληλα πρόσωπα για να τη διδάξουν.
4. Στη δεύτερη περίοδο της φιλοσοφικής του δραστηριότητας ο Αριστοτέλης ανέλαβε την αγωγή του Αλέξανδρου.
5. Στο έργο *Πολιτικά* του Αριστοτέλη η έννοια *πόλις* αντιστοιχεί στην έννοια *πολιτεία*.

Μονάδες 10

B4α. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης Α με τις ομόρριζες λέξεις στη στήλη Β. (Τρεις λέξεις από τη στήλη Β περισσεύουν)

Στήλη Α	Στήλη Β
ὄντας	α) ελευθερία
ἱκανῶς	β) χειραφέτηση
ἀφιῆ	γ) διένεξη
μετέχειν	δ) ευφωνία
παραφερόντων	ε) ιστός
ἔφη	στ) ευεξία
	ζ) περιουσία
	η) ἔμφαση
	θ) εφικτός

Μονάδες 6

B4β. Από τους τύπους που ακολουθούν να γράψετε στα νέα ελληνικά όποιες παράγωγες λέξεις ζητούνται (στις σύνθετες λέξεις να λάβετε υπόψη το β' συνθετικό):

ἔχουσιν: επίρρημα σε -όν.

ἔφαμεν: σύνθετο αρσενικό ουσιαστικό σε -της.

ἀναβάντες: απλό ουσιαστικό που να δηλώνει το αποτέλεσμα της ενέργειας.

Ἐπελάθου: απλό θηλυκό ουσιαστικό σε -η.

Μονάδες 4

B5. Αφού μελετήσετε το παρακάτω μεταφρασμένο απόσπασμα και το κείμενο αναφοράς από το έργο *Πολιτεία* του Πλάτωνα, να σχολιάσετε το ρόλο των φιλοσόφων και την αναγκαιότητα κατάβασής τους στο σπήλαιο.

Πλάτωνος Πολιτεία 520a-520d

Σκέψου λοιπόν, Γλαύκων, πως και δε θα τους αδικήσουμε επιτέλους τους φιλοσόφους της δικής μας της πολιτείας, αλλά θα πούμε πως έχουμε δίκιο, όταν τους αναγκάζουμε να φροντίζουν για τους άλλους και να τους φυλάγουν. Γιατί θα τους πούμε πως στις άλλες πολιτείες, όσοι γίνονται φιλόσοφοι πολύ φυσικά δεν παίρνουν μέρος στους κόπους της κυβέρνησης· γιατί εκεί φυτρώνουν σαν από μόνοι

τους χωρίς και να το θελήσει η κάθε πολιτεία και δίκιο είναι ένα πράγμα που γίνεται μονάχο του και που σε κανένα δε χρωστά τη γέννηση και την ανατροφή του να μην έχει την υποχρέωση να πληρώνει τροφεία σε κανένα· εσάς όμως σας εγεννήσαμε εμείς και για το δικό σας και για της άλλης πολιτείας το συμφέρον, σα βασιλείς και ηγεμόνες μέσα στο σμάρι των μελισσιών, καλύτερα και τελειότερα μορφωμένους από τους άλλους, για να μπορείτε να παίρνετε μέρος και στα δυο. Πρέπει λοιπόν ο καθένας σας με τη σειρά του να κατεβαίνει στον κοινό των άλλων συνοικισμό και μαζί τους να συνηθίσει να βλέπει τα σκοτεινά· γιατί όσο θα συνηθίζετε, θα βλέπετε χίλιες φορές καλύτερα από τους άλλους τα πράγματα εκεί και θα ξεχωρίζετε το κάθε είδωλο, τί και τίνας είναι, γιατί έχετε ιδεί από πριν την αλήθεια σχετικά με το ωραίο, το δίκαιο και το αγαθό. Κι έτσι και για σας τους ίδιους και για μας πραγματικότητα θα είναι η οργάνωση της πολιτείας και όχι ονειροφαντασιά, όπως είναι οργανωμένες οι περισσότερες σημερινές πολιτείες, όπου οι άρχοντες πολεμούν μεταξύ τους για μια απλή σκιά και στασιάζουν κάθε τόσο ποιός να πάρει την εξουσία, σα να'ταν κανένα μεγάλο αγαθό. Η αλήθεια όμως είναι πως σε μια πόλη, όπου όσοι μέλλουν να κυβερνήσουν δε δείχνουν και καμιά πάρα πολύ μεγάλη προθυμία να πάρουν την εξουσία επάνω τους, αναγκαστικά θα κυβερνιέται η πόλη αυτή άριστα και χωρίς διχόνοιες και στάσεις, ενώ εκεί που συμβαίνουν τα αντίθετα, το αντίθετο και θα γίνεται.

Μετάφραση Ιωάννης Γρυπάρης

Μονάδες 10

Καλή τύχη!

Αδίδακτο κείμενο

Πλάτων *Νόμοι 689 α- δ*

Ἄθηναῖος: τίς οὖν ἡ μεγίστη δικαίως ἂν λέγοιτο ἀμαθία; σκοπεῖτε εἰ συνδόξει καὶ σφῶν¹ λεγόμενον· ἐγὼ μὲν δὴ τὴν τοιάνδε τίθεμαι.

Κλεινίας: ποίαν;

Ἄθηναῖος: τὴν ὅταν τῷ τι δόξαν καλὸν ἢ ἀγαθὸν εἶναι μὴ φιλή τοῦτο ἀλλὰ μισῇ, τὸ δὲ πονηρὸν καὶ ἄδικον δοκοῦν εἶναι φιλή τε καὶ ἀσπάζηται, ταύτην τὴν διαφωνίαν λύπης τε καὶ ἡδονῆς πρὸς τὴν κατὰ λόγον δόξαν ἀμαθίαν φημὶ εἶναι τὴν ἐσχάτην, μεγίστην δέ, ὅτι τοῦ πλήθους ἐστὶ τῆς ψυχῆς· τὸ γὰρ λυπούμενον καὶ ἡδόμενον αὐτῆς ὅπερ δῆμὸς τε καὶ πλῆθος πόλεώς ἐστιν. ὅταν οὖν ἐπιστήμαις ἢ δόξαις ἢ λόγῳ ἐναντιῶται, τοῖς φύσει ἀρχικοῖς², ἢ ψυχῇ, τοῦτο ἄνοιαν προσαγορεύω, πόλεώς τε, ὅταν ἄρχουσιν καὶ νόμοις μὴ πείθεται τὸ πλῆθος, ταύτόν, καὶ δὴ καὶ ἐνὸς ἀνδρός, ὁπότεν καλοὶ ἐν ψυχῇ λόγοι ἐνό-ντες μηδὲν ποιῶσιν πλέον ἀλλὰ δὴ τούτοις πᾶν

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

τούναντίον, ταύτας πάσας άμαθίας τας πλημμελεστάτας ἔγωγ' ἂν θείην πόλεώς τε καὶ ἐνὸς ἐκάστου τῶν πολιτῶν, ἀλλ' οὐ τὰς τῶν δημιουργῶν, εἰ ἄρα μου καταμανθάνετε, ὧ̃ ξένοι, ὃ λέγω.

Κλεινίας: μανθάνομέν τε, ὧ̃ φίλε, καὶ συγχωροῦμεν ἃ λέγεις.

Ἄθηναῖος: τοῦτο μὲν τοίνυν οὕτω κείσθω δεδογμένον καὶ λεγόμενον, ὡς τοῖς ταῦτ' άμαθαίνουσι τῶν πολιτῶν οὐδὲν ἐπιτρεπτέον ἀρχῆς ἐχόμενον καὶ ὡς άμαθέσιν ὄνειδι-στέον, ἂν καὶ πάνυ λογιστικοὶ τε ὧ̃σι καὶ πάντα τὰ κομψά³ καὶ ὅσα πρὸς τάχος τῆς ψυχῆς πεφυκότα διαπεπονημένοι⁴ ἅπαντα, τοὺς δὲ τούναντίον ἔχοντας τούτων ὡς σοφοὺς τε προσρητέον, ἂν καὶ τὸ λεγόμενον μήτε γράμματα μήτε νεῖν⁵ ἐπίστωνται, καὶ τὰς ἀρχὰς δοτέον ὡς ἔμφορσιν. [...] ταῦτα μὲν οὖν, καθάπερ εἶπομεν ἄρτι, λελεγμένα τεθήτω ταύτη.

Κλεινίας: κείσθω γὰρ οὖν.

¹σφῶν = ὑμῖν (δοτική δυκίου αριθμοῦ του β' προσώπου της προσωπικής αντωνυμίας)

²τοῖς ἀρχικοῖς = που εἶναι ηγεμονικές

³κομψός = (επὶ λέξεων και πραγμάτων) γλαφυρός, κομψός, ευφυής, πνευματώδης, αστεῖος

⁴διαπονῶ = ασκῶ

⁵νεῖν: απαρέμφατο του ρήματος νέω = κολυμπῶ

Ασκήσεις:

Γ1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του αποσπάσματος: «τοῦτο μὲν τοίνυν οὕτω κείσθω δεδογμένον ... καὶ τὰς ἀρχὰς δοτέον ὡς ἔμφορσιν.»

Μονάδες 10

Γ2. Πῶς ορίζεται η άμάθεια και ποια εἶναι τα εἶδη της, σύμφωνα με τον Αθηναῖο;

Μονάδες 10

Γ3α. «καὶ πάντα τὰ κομψὰ καὶ ὅσα πρὸς τάχος τῆς ψυχῆς πεφυκότα διαπεπονημένοι ἅπαντα, τοὺς δὲ τούναντίον ἔχοντας τούτων ὡς σοφοὺς τε προσρητέον»: ἀπὸ το παραπάνω ἀπόσπασμα να γράψετε τις μετοχές που προέρχονται ἀπὸ ασυναίρετα ρήματα στο α' ενικό Ευκτικής Αορίστου β' της ίδιας φωνῆς και το ουσιαστικό γ' κλίσεως στη δοτική ενικού.

β. «ἂν καὶ τὸ λεγόμενον μήτε γράμματα μήτε νεῖν ἐπίστωνται, καὶ τὰς ἀρχὰς δοτέον ὡς ἔμφορσιν. [...] ταῦτα μὲν οὖν, καθάπερ εἶπομεν ἄρτι, λελεγμένα τεθήτω ταύτη.»: να

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

εντοπίσετε τους ρηματικούς τύπους που προέρχονται από ρήματα β' συζυγίας και να τους μεταφέρετε στο β' ενικό Προστακτικής Ενεστώτα της ίδιας φωνής.

- γ. «ὅταν τῷ τι δόξαν καλὸν ἢ ἀγαθὸν εἶναι μὴ φιλή τοῦτο ἀλλὰ μισῇ»: να μεταφέρετε την πρώτη και την τελευταία αντωνυμία του αποσπάσματος στον άλλο αριθμό.
- δ. «ὅταν τῷ τι δόξαν καλὸν ἢ ἀγαθὸν εἶναι μὴ φιλή τοῦτο ἀλλὰ μισῇ»: να γράψετε το πρώτο επίθετο στην ονομαστική πληθυντικού ιδίου γένους στο συγκριτικό βαθμό και το δεύτερο στο θετικό βαθμό του επιρρήματος.

Μονάδες 10

Γ4α. «τὰς ἀρχὰς δοτέον ὡς ἔμφοροσιν»: αφού αναλύσετε το ρηματικό επίθετο, να γράψετε το συντακτικό ρόλο των παραπάνω όρων της πρότασης.

Μονάδες 3

β. «πόμεός τε, ὅταν ἄρχουσιν καὶ νόμοις μὴ πείθεται τὸ πλῆθος»: αφού εντοπίσετε το παραπάνω χωρίο στο κείμενο, να γράψετε την υπόθεση, την απόδοση και το είδος του υποθετικού λόγου.

Μονάδες 3

γ. «ταύτην τὴν διαφωνίαν λύπης τε καὶ ἡδονῆς πρὸς τὴν κατὰ λόγον δόξαν ἀμαθίαν φημὶ εἶναι τὴν ἐσχάτην»: να μεταφέρετε το παραπάνω χωρίο στον ευθύ λόγο.

Μονάδες 4

Επιμέλεια:

Η ομάδα φιλολόγων του ΜΕΘΟΔΙΚΟΥ

Για την εύστοχη Συμπλήρωση του Μηχανογραφικού Δελτίου συμβουλευτείτε τον Οδηγό Σπουδών από τις εκδόσεις μας: «ΣΠΟΥΔΕΣ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ».

Όλες οι απαραίτητες πληροφορίες για τις Σχολές, τις Σπουδές και τα Επαγγέλματα με βάση τις πρόσφατες αλλαγές στα Τμήματα και τις Σχολές της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης!

Περισσότερες πληροφορίες στην ιστοσελίδα του ΜΕΘΟΔΙΚΟΥ: www.methodiko.net

Μεθοδικό Φροντιστήριο

Βουλιαγμένης & Κύπρου 2, Αργυρούπολη, Τηλ: 210 99 40 999
Δ. Γούναρη 201, Γλυφάδα, Τηλ: 210 96 36 300
Ελ. Βενιζέλου 45 Ν.Σμύρνη, Τηλ: 210 93 10 320

www.methodiko.net